

Strategi

Agera som föregångare

Sammanfattningsrapport 2023

Miljö- och klimatprogrammets strategier ska genom bred samverkan, både inom staden och med omgivande samhälle, utveckla nya lösningar och arbetssätt för att påskynda omställningen och öka Göteborgs Stads kapacitet att nå miljömålen.

Detta är en rapport som redovisar ett urval av det arbete som skett inom strategin, från programstart hösten 2021 fram till oktober 2023.

MODIG

Visdom

Personlig utveckling

FRAMTID

Social kompetens

Social Kompetens

Vi agerar som föregångare

I Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030 beskrivs strategins inriktning på följande sätt:

Göteborgs Stad ska driva på omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle och vara en av världens mest framåtsträvande städer när det gäller att förebygga och åtgärda miljö- och klimatproblem. Därför ska vi påbörja omställningen hos oss själva, dels för att vi är en stor organisation med betydande miljöpåverkan, dels för att vi trovärdigt ska kunna inspirera och påverka andra.

Här behöver representanter för staden visa ledarskap och driva påverkansarbete nationellt och på EU-nivå. Genom att ha rätt kompetens, samarbeta med akademi, näringsliv och civilsamhällets organisationer, visa på goda exempel och resultat ska vi också påverka beslutsfattare nationellt och på EU-nivå så att styrmedlen skärps och lagstiftning förändras.

Inriktningar

En arbets- och analysgrupp med representanter från strategins utpekade aktörer har analyserat hinder, möjligheter och framkomliga vägar för att genomföra strategin. Utifrån resultatet valdes fyra inriktningar som strategiarbetet ska fokusera på för att Göteborgs Stad ska agera som föregångare:

- » Styrning, kompetens och ledarskap
- » Samverkan
- » Påverkan
- » Kommunikation

Styrning, kompetens och ledarskap

Genom arbetet med strategin har det framkommit att styrning och ledningsfrågor i hög grad påverkar hur framgångsrik staden kan bli i genomförandet av omställningen. Viktiga slutsatser som dragits är att staden behöver resurssätta kompetensutveckling för chefer och ledare i staden när det gäller miljö- och klimatfrågor. Göteborgs stads olika verksamheter behöver styras utifrån utgångspunkten att hållbarhet inom den ekologiska dimensionen är en grundläggande förutsättning för att nå hållbarhet inom de ekonomiska och sociala dimensionerna. Det är denna utgångspunkt som Agenda 2030 och miljö- och klimatprogrammet vilar på.

Årets uppföljning av mål och delmål i miljö- och klimatprogrammet visar att kapaciteten för innovation, utveckling och systemförändrande arbete kopplat till miljö- och klimatfrågor behöver ökas. Hur resul-

Organisering

Ansvar för att driva och samordna strategin ligger hos Miljö- och klimatnämnden.

Fem utpekade nämnder och bolag har ett särskilt ansvar för strategin: Business Region Göteborg AB, Gothenburg European Office (Stadshus AB), Göteborg & Co AB, kommunstyrelsen och nämnden för demokrati och medborgarservice.

taten av innovations- och utvecklingsarbete ska stödjas, omhändertas och integreras i organisation och verksamhet är en central fråga.

Göteborgs Stad har en decentraliserad styrning där varje nämnd och bolagsstyrelse har en stark ställning, vilket har fördelar men också gör att det finns risk för silo-tänkande. För att lyckas med miljö- och klimatomställningen är det avgörande att tänka och agera utifrån hela staden-perspektivet. Arbetet inom strategin är i linje med och kompletterar den pågående satsningen på att utveckla stadens ledarskap och organisationskultur, med fokus på att gå från delar till helhet. De här kompetensutvecklingsinsatserna syftar till att göra Göteborgs stad redo att hantera utmaningar, som miljö- och klimatfrågan, och stärker därmed stadens möjligheter att agera som föregångare.

Det är viktigt att se över hur en mer integrerad styrning av ekologisk och social hållbarhet i stadens verksamheter kan öka kapacitet, effektivitet och medarbetarnas kompetens. Det behövs också en översyn av tvärgående och övergripande hållbarhetsmål med hela staden-perspektiv som kan formuleras utifrån befintliga program och som bör vara vägledande för alla förvaltningar och bolag.

Utifrån strategins analysarbete har följande arbetsprocesser sjuösatts:

- » Samverkans- och utvecklingsprocesser har inletts i samarbete mellan miljöförvaltningen, stadsledningskontoret, arbetsmarknad och vuxenutbildning, Lindholmen Science Park och demokrati- och medborgarservice i syfte att undersöka om befintliga kompetensutvecklingsprogram inklusive chefsprogram behöver förändras för att stärka det ekologiska hållbarhetsperspektivet.
- » Behovet av att prioritera och genomföra åtgärder för att lösa tvärgående utmaningar i staden kopplat till miljö- och klimatfrågorna har belyst vikten av att jobba integrerat med den sociala dimensionen. Ur det arbetet har ett Formasfinansierat projekt växt fram som heter *Styrning för jämlik och inkluderande klimatomställning* som ska komma fram till förslag på hur stadens styrning och ledning kan förstärkas i detta avseende. Även forskarskolan Just transitions har vuxit fram i samma syfte.

Samverkan

Miljö- och klimatfrågor löses sällan i varje organisation för sig. Strukturella hinder medför bristande samverkan, vilket leder till att staden inte får ut tillräcklig effekt av den potential och de resurser som finns inneboende i olika verksamheter och organisationer – det gäller både internt inom staden och externt.

Strategin tar fasta på tvärgående samverkan och uppbyggnad av metoder och former för att bygga kapacitet för omställning och genomförande. För att samverkan inte ska stanna vid tvärgående samtal utan leda till att arbete på tvären genomförs och resursätts, strävar strategin efter att skapa förutsättningar och forum för att kraftsamla stadens resurser i konkret utvecklingsarbete. Det handlar också om att vara en aktiv part i befintliga forum eller andra aktörers arenor.

Utifrån strategin har följande arbetsprocesser sjösatts:

- » Strategin har i ett initialt skede anordnat rundabordssamtal med aktörer från staden, näringslivet och civilsamhället. Syftet har varit att lyssna till aktörernas syn på strategin och miljö- och klimatprogrammet och att sondera deras intresse av att delta i kommande dialoger om konkreta omställningsfrågor.
- » Staden har som en del av EU:s 100 klimatneutrala och smarta städer prövat en metod för intressentsamverkan i omställningen genom organisationen MOSAIC. Det handlade om en konkret utmaning kopplad till hållbar mobilitet i sydvästra Göteborg, där fem intressentgrupper deltog; staden (miljöförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen och demokrati- och medborgarservice), näringsliv, civilsamhälle, medborgare och kollektivtrafikbolaget Västtrafik. Resultatet blev lärorienterat och lyckat och håller nu på att tas vidare av främst stadsmiljöförvaltningen.
- » Metoden medborgarråd (citizen assembly) ska testas och förberedelser pågår för ett genomförande våren 2024. Rådet ska sammanträda tre helger och bestå av 30 personer, som väljs ut statistiskt representativt och genom 7 000 brevutskick till göteborgare. Huvudfrågan handlar om hur rådet anser att göteborgarna borde bli inkluderade i klimatomställningen. Miljöförvaltningen planerar därefter att med ett analyserat resultat från medborgarrådet ta fram förslag på hur medborgarinkludering kan fördjupas i samarbete med demokrati- och medborgarservice.
- » Det pågår ett utvecklingsarbete kring hur beslutsunderlag kan förbättras för att omställningen ska gå fortare. Bland annat handlar det om nya former för samverkan och dialog mellan förtroendevalda och tjänstepersoner. Mötesplatser och forum för erfarenhets- och kunskapsutbyte behöver testas, som komplement till ordinarie nämndprocesser och kommunikationsvägar.

Påverkan

Det är viktigt för Göteborgs stad att framför allt påverka gentemot den nationella nivån och EU-nivån för att få större genomslagskraft för våra miljö- och klimatmål och undanröja hinder. Staden deltar kontinuerligt i en rad olika nätverk och sammanslutningar, där bland annat Viable Cities och EU:s NetZeroCities är viktiga forum med fokus på stadens klimatomställning. Även KIMO och Sveriges miljökommuner är andra viktiga sammanslutningar. Vidare utveckling av påverkansarbetet har ännu inte prioriterats för att invänta utvärdering av [Göteborgs Stads påverkansagenda](#).

Kommunikation

Kommunikation är ett viktigt redskap för att vi ska kunna ses som föregångare och en förutsättning för att vi ska kunna fortsätta vara föregångare. Strategins analysarbete har dragit slutsatsen att den samlade, övergripande målbilden och berättelsen om vart staden är på väg behöver förstärkas. Ett kommunikationsarbete med detta fokus kan bidra till att skapa det ytterligare engagemang och handlingskraft som krävs av de olika aktörerna i Göteborg för att miljö- och klimatomställningen ska få ytterligare kraft.

Strategin

Samordningsansvarig nämnd/styrelse:

Miljö- och klimaternämnden

Samordnare:

Salomon Abresparr och Mats Alfredson, miljöförvaltningen

Involverade förvaltningar och bolag

Business Region Göteborg AB, Gothenburg European Office (Stadshus AB), Göteborg & Co AB, kommunstyrelsen, stadsledningskontoret, nämnden för demokrati och medborgarservice, Arbetsmarknad och vuxenutbildning, Lindholmen Science Park, Visual Arena, Göteborg Energi, Västtrafik



Strategisamordnare
Salomon Abresparr och Mats Alfredson

På samma sätt saknas det en karta som visar de många spännande lösningar och positiva initiativ som redan pågår eller är på gång i staden inom miljö- och klimatområdet. Den som vill uppleva vad omställningen faktiskt handlar om har heller inga givna arenor eller platser att söka sig till.

Det saknas också en kommunikationsstrategi kopplad till omställningen av staden.

Utifrån strategin har följandearbetsprocesser satts:

- » En kommunikationsstrategi kopplad till omställningen av staden håller på att tas fram.
- » Inom utvecklingsprojektet Klimatneutrala Göteborg 2030 2.0 arbetar vi för att använda digitala visualiseringar som verktyg i omställningsarbetet. Stadens digitala tvilling ingår i projektet och tanken är att illustrera hållbara framtidsscenarier. Visualiseringar skulle kunna bidra till att skapa bättre beslutsunderlag, större kunskap om och bättre förståelse för besluten och en större vilja hos stadens olika aktörer och medborgare att bidra till omställningen.
- » Genom samverkan med utredningen ”Attraktiv Stad – tillfällig platsutveckling”, som leds av kulturförvaltningen, har vi börjat formulera ett koncept för hur tillfällig platsutveckling skulle kunna användas som ett verktyg för att både kommunicera vad den hållbara staden handlar om i praktiken och som arenor för intressentsamverkan i omställningen. Kunskapsuppbyggnaden kring detta har skett i dialog med aktörer som redan delvis arbetar enligt konceptets idéer och principer, såsom Smarta Kartan och Community Center Brunnsbo.

Plan framåt

Arbetet inom strategin kommer fortsatt inriktas på de fyra fokusområden som har valts ut. Strategin kommer att fortsätta arbeta med strategins fyra fokusområden. Inom styrning, kompetens och ledarskap ska konkreta förslag på förändringsarbete som adresserar de identifierade utmaningarna läggas fram. En kommunikationsstrategi för stadens omställningsarbete ska tas fram. Under 2024 ska tydligare strukturer för samverkan skapas och metoden medborgarråd testas. Arbetet med ett samlat grepp kring stadens påverkansarbete i miljö- och klimatomställningen ska återupptas.

Kontakt

Telefon:
031-365 00 00 (Göteborgs Stads kontaktcenter)

E-post:
goteborg@goteborg.se